postaláda társszerzőnk az olvasó

Építünk, szépítünk: díszítő kövekkel, fákkal, virágokkal — és egyre több izléssel élesítjük a várost. Ám óhatatlanul is fölmerül az emberben a kérdés: érdemes? Hiszen hány pontja van Szegednek, ahol a pusztítás nyomai éktelenkednek a dísznek szánt parkokban, tereken. Néhány olvasónknak szeme ezt is meglátta.

A szép becsülete

Öröm volt nézni, amikor a Lenin körút fátlan szürkeségébe színt és növényeket varázsoltak — írja K. J. olvasónk. Mikor végre a tervező által megálmodott kis parkok mezőtúri téglából, pihenőül szolgáló lakkozott padokból valami más, szemet is gyönyörködtető színfolt született. S ha most arra jár az ember, elszomorodik: többtonnás teherautók tönkretették a parkokat. Ezeknek a barbár autóknak érdemes ilyen szépet építeni? Vagy nem is az autók a barbárok?

Tarjánban, a tízemeletes 500-as épületek között játszótér van. Mindenfélével felszerelve, ami gyereknek óhaja lehetne. És bokrok is vannak ott szépszámmal, bokrok, amelyekért oly sokat „sír" a betonrengeteg lakója. Csakhogy a gallyak letörve, levelek megtépázva. Szomorú látvány az épphogy tengődő zöld — írja Kovács Péterné. És egyet értünk vele abban is; gyermekkorban kell hozzászoktatni az embereket ahhoz, hogy megbecsüljék környezetüket. Szülők, nevelők tudjuk, nem lehet eleget mondani, de napról napra ismételtessék a gyerekekkel, becsüljék meg mások munkáját és a szépet.

Hol reggelizhetünk?

L. K. újszegedi olvasónk szeretne választ kapni arra a kérdésre, miért olyan kevés a reggelit árusító tejivó a Belvárosban. Jó szerével csak a zsúfolt Széchenyi téren, a Somogyi-tejivóban, illetve a Napsugár-bisztróban tud 8 óra előtt reggelizni az éhes idegen és a sietős „bennszülött". Ugyanakkor az Expressz-bisztró, mióta 9 óráig ott nem lehet szeszes italt eladni, kong az ürességtől, noha ott is lehetne reggelizni. Talán a reklám volt kevés. Bizonyára szívesen innának sokan meleg tejet, kakaót a Boszorkánykonyhában vagy a Kárász utcai Imbiszben is.

Balesetveszély

Olvasónk, B. K. (Marx tér 1—3.) hetek óta aggódva figyelte, hogy a Kossuth Lajos sugárúton, a rendőrség gépjárműveinek kijáratánál a csatornaaknafedelek, ha átmegy rajta egy gépkocsi, gyakran kibillen, s az akna nyitva marad. Rágondolni is rossz — írja olvasónk —, hogy mi történne, ha nem venné észre egy autós vagy motorkerékpáros. „Ezért aztán 17-én reggel felhívtam telefonon a víz- és csatornaművek hibabejelentőjét. S alighogy eltelt egy óra hosszú, s a csatorna tetejét kicserélték. Köszönet az ilyen gyors intézkedésért." Tanuló-autóvezető panaszkodik — mondván —, nem hiszi, hogy csupán az ő gyakorlatlansága íratja vele a levelet —, hogy rosszul hangolták össze a közlekedési lámpákat a Széchenyi téri postahivatal előtt. Előfordul ugyanis másokkal is, hogy ha a villamosmegálló elől balra, a híd irányába akarnak kanyarodni, a Boszorkánykonyha előtt gyalogosokkal találják szembe magukat. Kevés az az 1—2 másodperc arra, hogy az autósok áthaladjanak biztonságosan azon a gyalogos-átkelőhelyen is. Jelenleg ugyanis nem várja meg a lámpa gyalogosnak szóló piros jelzése, hogy a kanyarodó autók odaérjenek. Baleset forrása lehet ez is — figyelmeztet olvasónk.

Búza Lajosné (Hüvelyk utca 7. B.) írja: „A földszinten lakunk, s a lakás mögött játszótér van. Itt helyezkedik el számtalan csatornanyílás. Egyetlen egyen azonban nincs jól záró födél, a B- és C-lépcsőház között. A kíváncsi gyerekek fölemelgetik, alá kukucskálnak, nagy csörömpöléssel visszaejtik. A többi szülővel, a gyerekeket arra sétáltató óvónőkkel együtt attól rettegünk, mikor történik valamilyen baleset. Jó lenne, ha ettől a félelmünktől megszabadítanának az illetékesek."

Röviden

Szomorú és érthetetlen jelenségről ír Tanjevác Tamás (Sóhordó utca 15. B.) Szülei sírjára, a Gyevi temetőben 60 tő árvácskát ültettek el október 18-án. A következő nap azonban hült helye volt a virágoknak.

Fogalmunk sincs, ki leli örömét a sírról lopott virágokban.

Kovács Mihály (Dalos utca 8.) arra lenne kíváncsi, miért szüneteltetik a MÉH egyes gyűjtőtelepein a hulladékok bevételét. Október 20-án és 21-én a Végvári utcai átvevőnél ugyanis hiába próbálkozott olvasónk többedmagával.

Budapestről, a Bartók Béla útról küldött levelet Pálházy Éva. Szegeden jártában Juhász Gyula sorai jutottak eszébe: „Magyar Alföld legszebb délibábja te vagy..." Megragadta a levél íróját a város nyugalma, csöndje, tisztaleveg ője, amiben a pesti embereknek már aligha lehet részük.

Válaszol az illetékes

Lapunk október 6-i Postaládájában megjelent egyik olvasónknak a Tarján 11-es épület előtti kerítés lebontása miatt írt panasza. A DÉMÁSZ szegedi üzemigazgatóságától Hörömpő József üzemigazgató-helyettes válaszolt: „Kivizsgáltuk az északi kirendeltségen, hogy a helyreállításnál milyen változtatást végeztek a transzformátor körül. A kivitelezést végző művezető közölte, hogy a cserét akadályozó vascsövet közvetlenül a transzformátorállomás mellől kivették, és a munka befejezése után visszahelyezték. Közölték még, semmilyen kerítést el nem bontottak, és a transzformátor közvetlen közelében ilyen létesítmény építése balesetveszélyes.

Javaslatunk az lenne, mivel éppen a tarjáni lakások garázsai vannak az épületek mögött, a lakók esztétikailag is megfelelő, mozgatható kővirágállványokat helyeznének el a ház végénél, a parkosított rész mindkét oldalán. Ezzel elzárnák a parkot az autók elől, megszűnne a kábelek megrongálásának veszélye, valamint módot teremtenének hasonló DÉMÁSZ-hiba esetén arra, hogy minden akadály nélkül dolgozhassunk, és hiba esetén a gyors javítást is, ami bontással jár, károkozás nélkül elvégezhessük."

Október 13-án A beteg érdekében címmel jelent meg írás, melyre dr. Gergő Tibor, a kórház-rendelőintézet igazgatóföorvos-helyettese válaszolt. „A fogászati ellátást illetően a bejelentés jogos, a panaszosnak igaza van. A berendelt beteget el kell látni, éppen ezt szolgálja a berendelés rendje. Így a József Attila sugárúti rendelő fogszakorvosa hibát követett el, amiért figyelmeztetésben részesült. A berendelés rendjének betartását a jövőben fokozottabban ellenőrizni fogom."

Összeállította: Csikán Ágnes

Vallomás Requiem-ügyben

Bevallom, rendszerető és törvényt tisztelő mivoltom ellenére valahol, tudatom ellenőrizhetetlen mélyében felújongó öröm támadt, mikor hallottam: fiatalok serege megostromolta a dómot, hogy a Kobayashi vezényelte Requiem előadásán részt vehessen.

Bevallom, reményeknek kelnek bennem, hogy a jövőben tán a komoly zenei rendezvényeknek is éppúgy számolniuk kell a megnövekedett, tömeges érdeklődéssel, mint ez idáig a disco-klubboknak vagy popzenei koncerteknek. Tudom, az egzotikum varázsa jelentős művészi erényekkel, s az interpretáló egyéniség olyasféle sugárzásával, ami már független faji, életkori és egyéb külsődleges tényezőktől. Számomra karmestervendégünk bizonyítottan rendelkezik a kiváló interpretátor erényeivel, s ha valami különösen és ezen felül is érdekes a Kobayashi-jelenségben, úgy az nem más, mint a bizonyosság, hogy Bach és Bartók, Mozart és Verdi valamennyiünknek boldogítóan közös tulajdona.

Bevallom, magam is félve mérlegelem, mennyi lehetett a külsőségeiben is jelentős zenei esemény vonzereje, s mennyi az ott lenni, részt venni, át élni akarás komponense. De titkon azt remélem, hogy kezd elterjedni: Verdi Requiemje nagy zene. Mont Blanc-magaslat, szikrázó tiszta fény, örök szorongásunk katartikus hangbavarázslása. Bevallom azt is, hogy mi mindnyájan, akik hangszerrel a kézben vagy énekes ajakkal, tanári poszton vagy előadói pódiumon zenével, szóval és nagy-nagy lelkesedéssel azon fáradozunk, hogy a zene valóban mindenkié legyen, sokszor csüggedünk, sokszor érezzük esélyeinket kilátástalannak, de a Dóm ajtaját döngetők valahogy most mégis bátorító erővel szolgálnak. Mint ahogy felvillanyoznak más hírek is: hogy a könyvnapon Nagy László kötetét órák alatt elkapkodták, hogy a Budapesti Művészeti Heteken ugrásszerűen megnőtt a mai zene koncertjeinek látogatottsága, hogy egyes előadóesteken akár állva, de lankadatlan lelkesedéssel vett részt a közönség.

A filharmónia meg majd csak megtalálja a módját, hogyan lehet (teszem azt) több szék elhelyezésével vagy állóhelyek biztosításával minden érdeklődőt bebocsátani a hangverseny színhelyére, hogy a döngetők legközelebb ne gondot, hanem örömet jelentsenek.

Meszlényi László
Osztrovszky u. 20.

Ez lenne a korszerűség?

Fiatalokról szeretnék írni, s gondolom, tehetem ezt, hiszen magam is az vagyok. Nem tudom, hogy amit szóvá teszek, az lényeges, általános tulajdonságunk, vagy csak a felszín.

Manapság a diáktárs kérdésére: „Tanultál mára valamit?" nem illik azt válaszolni, hogy órákig kínlódtam a matek házi feladattal, míg kijött a helyes eredmény, hogy beleizzadtam a fizikapéldákba. Nem illik arról beszélni, hogy megdolgoztunk valamiért. Ha „nagyok" akarunk lenni társaink szemében, valahogy így kell felelni; afféle minek nézel te engem tekintettel: Ugyan, tanuljon, akinek szüksége van rá, aki olyan tökkelütött. Játszani kell ezt a szerepet, különben rásütik az emberre, hogy vaskalapos, hogy nem korszerű.

Magam sem tudom, miért szégyen egymás között bevallani, ha tanultunk. Miért arra nézünk föl, aki úgymond tanulás nélkül is kirázza a kisújjából a tudást. Pedig lelkünk mélyén tisztában vagyunk vele: munka, kitartás nélkül nem vándorol senki fejébe a tudás. S ha igaz az, hogy nem tanult valaki, csak felszínesen ráragad ez, az, abból felszínesen, ímmel-ámmal dolgozó gépkocsivezető, lakatos, asztalos, adminisztrátor lesz vagy ha mégis elevickél a mérnökségig, a tanárságig, vajon nyugodtan rá lehetne bízni gépeket, sőt embereket?

A rendszertelenség, a felszínesség nem futó állapot, hanem megrögzött szokás. Divat lett a lezserség, a nyegleség a fiatalok között. Holott tudjuk, a társadalom föllép a munkahelyi lazaságok ellen. Nap mint nap olvassuk, miként kellene jobban kihasználni a munkaidőt, hogyan kellene gazdálkodnunk szellemi értékeinkkel. S mindez fiatalon kellene, hogy szokásunkká váljék.

Kuruncz Margit
IV. osztályos tanuló,
Éva utca 4.

Védett láp

Az észak-csehországi Jizera-hegységben elterülő Jizera Tőzegláp államilag védett rezervátum. A maga nemében páratlan lápvidék — a védőzónával együtt — több mint 327 hektár területet foglal el a Frydlant erdőgazdaság erdőségeiben, a Jizera-folyó mindkét partján. A folyó itt államhatárt alkot a Lengyel Népköztársasággal, melynek területén tehát szintén jelentős tőzegtelepek vannak.

A természetvédelmi területen gazdag borókanövényzet és egész sor védett növény — arnika, különböző mocsári növények, törpenyírfa — található. Az emberi településektől, autó- és turistautaktól való távolság biztosítja az itteni növények és állatok szabad fejlődését. A rezervátum valóságos menhelye a szarvasoknak, fajdkakasoknak és vadkacsáknak. A Jizera-folyó kavicsos partján fürkésző óriás pók tenyészik, amely rovarfogáshoz nem hálót, hanem ügyesen megépített vermeket használ.

A rezervátum jelentőségét nemzetközileg is elismerik. A területen folyó kutatások és megfigyelések nemzetközi tudományos program keretében, az UNESCO védnöksége alatt folynak. A tudósok érdekesnek tartják a nagyon ritka szibériai borókafajták itteni elterjedését — ezek a növények az utolsó jégkorszak emlékei.

Harc az elhízás ellen

Két gyógyintézmény működik Bulgáriában, a Fekete-tenger partján, amelyek kóros elhízás esetén eredményes kezelést biztosítanak. Az elmúlt nyolc évben 3327 pácienst kezeltek Kiten és Neszebár fürdőhelyeken.

A kezelés időtartama két hónap. Bár az otthon megszokott nyalánkságokhoz a páciensek nem juthatnak hozzá, mégsem lehet azt mondani, hogy éheztetik őket, a napi táplálék ugyanis 1460 kalória, amelyben 99 gramm fehérje, 47 gramm zsír és 159 gramm szénhidrát található. A napi program fizikoterápiás kezelésekből, gyógytornából, különféle sportjátékokból, sétákból és kötelező táncestékből áll.

A férfiak az étrend és az életrend betartásával 4336, a nők 3646 kalóriát adnak le naponta átlagosan. Az energiaelvonás a saját zsírtartalékok gyors csökkenésével jár, míg a fehérjeveszteség az aktív testi megterhelés miatt kisebb.

Két hónap alatt — sok éves tapasztalat alapján — a férfiak átlagosan 16 kiló 70 dekát, a nők pedig 13 kiló 54 dekát fogynak. A fogyás és a testsúlynak a normalizálása igen jól hat a páciensek közérzetére. Szakemberek megfigyelték, hogy a magas vérnyomás folyamatos csökkenése, s a különféle neurotikus panaszok megritkulása is együtt jár a fölösleges kilók leadásával.

A kiteni és neszebári tapasztalatokat más szanatóriumokban is hasznosítani kívánják, s részben alkalmazni fogják az ambuláns kezelésnél. Emellett az egészségügyi felvilágosító szolgálat sem marad tétlen, annál kevésbé, mert jelenleg minden negyedik 14 éven felüli bolgár ember kövérebb a kelleténél.

Fakéregből táptalaj

A fa-, cellulóze- és papírfeldolgozó vállalatok hulladékában nagyon sok fakéreg található. Évente 7 millió tonna kerül belőle a szemétlelepekre. Elszennyezik a vállalatok területét. Magas nedvességtartalmuk miatt csak különleges kezelés után lehet eltüzelni a fakérgeket.

A hulladékként visszamaradó fakéreg hasznosításának problémájával számos szovjet kutatóintézet foglalkozik. A közelmúltban érdekes és hatékonynak látszó eljárást javasoltak a tudósok. A fakérget biológiai technológiával szervestrágyává dolgozzák fel. Az arhangeleszki Erdő és Kémiai Intézet, az észak-dvinai Zöldségtermelési Szovhoz, valamint a Szovjetunió Tudományos Akadémiája Biológiai Intézetének karéliai osztálya és a Zöldségtermelési Kutató Intézet négy éven át folytatott ellenőrző kísérletei megmutatták, hogy a fakéregből készült trágya jobb, mint a tőzegből előállított. Az Arhangelszk közelében levő szovhozokban a melegházakban a tőzeges táptalajt fakéregből készülttel cserélték le, ezáltal négyzetméterenként 18-ról 35 kilogrammra növekedett az uborka termésátlaga. A fakéregből nyert táptalaj biológiai aktivitása 4—5 évig megmarad, ezalatt kétszer akkora, mint a hagyományos tőzeg táptalajoké. (BUDAPRESS — APN)

A nyugdíjas dolgozó javadalmazásairól

Az elmúlt évben ment nyugdíjba F. J-né szegedi olvasónk. Az idén ismét munkát vállalt teljes elfoglaltsággal. Munkahelyén arról folyik a vita, hogy jogosult-e azokra a járandóságokra, mint a nem nyugdíjas dolgozó. Például a szabadság kiszámításánál csak a nyugdíjazást követő munkaviszonyban töltött időt veszik figyelembe, a bérezésnél is vita van. Véleménye szerint ő is ugyanúgy dolgozik és termel, mint a nem nyugdíjas dolgozó, tehát azonos munkáért azonos bér és egyéb járandóságra jogosult. Kéri: adjunk tájékoztatást arról, hogy a munkajogi szabályok szerint a nyugdíjas dolgozó az elvégzett munkája után milyen juttatásokra jogosult, s hol van ez szabályozva?

Olvasónk kérdésére a pontos választ a Legfelsőbb Bíróság Munkaügyi Kollégiumának 74. számú állásfoglalása adja meg. (Megjelent a Munkaügyi Közlöny 1976. évi 11. számában.) Az állásfoglalás konkrétan foglalkozik a nyugdíjas dolgozók járandóságaival. Az állásfoglalás megállapítja, hogy a munkaviszonyban álló nyugdíjas dolgozó jogosult mindazokra a járandóságokra (munkaszüneti nap díjazása, munkabér, szabadság, munkaruha stb.), amelyek az egyéb, vele együtt munkaviszonyban levő és azonos körülmények, munkaidőbeosztás stb. mellett munkát végző (nem nyugdíjas) dolgozókat megilletik. Így például a munkaviszonyban álló nyugdíjast a szabadság és a munkabér is az általános rendelkezések szerint illeti meg. A munkaviszonyban töltött idő alapján járó pótszabadság megállapításánál a nyugdíjazást megelőzően munkaviszonyban töltött időket is alapul kell venni, vagyis minden munkaviszonyban töltött két év után egy nap pótszabadság jár. A 12 nap alapszabadsággal együtt azonban az évi szabadság a 24 napot nem haladhatja meg. Tehát a nyugdíjas dolgozó részére is meg kell állapítani az évi szabadságot, és annyit kell kiadni, amennyi a munkában töltött időre esik. Hasonló a helyzet a munkaruhával kapcsolatban is. Ha a munkaviszonyban álló nyugdíjas olyan munkakörben dolgozik, ahol a kollektív szerződés szerint munkaruha jár, akkor éppen úgy kell részére is adni, mint a nem nyugdíjas dolgozónak. Ugyanez a helyzet a munkaviszonyból eredő egyéb juttatások tekintetében is.

Dr. V. M.